

METODEBILAG TIL FRIVILLIGHED I FORANDRING: VIDENSTEMA #1

FRIVILLIGRAPPORT 2019-2021, BEFOLKNINGSUNDERSØGELSEN

Om undersøgelsens metode

Dette bilag beskriver forskellige metodiske forhold i forbindelse med dataindsamlingen til Frivilligrapportens befolkningsundersøgelse 2019. Dataindsamlingen er gennemført af Epinion på vegne af Center for Frivilligt Socialt Arbejde i marts og april 2019.

Spørgeskema

Formålet med befolkningsundersøgelsen er dels at give et indblik i udviklingen i frivilligt arbejde over tid samt at give et herog-nu-billede af frivilligheden i Danmark med mulighed for at afdække nye tendenser og udfordringer gennem temaanalyser. Spørgsmålene i befolkningsundersøgelsens spørgeskema er baseret på tidligere runder af Frivilligrapporten (2010, 2012, 2014, 2017) samt Frivilligundersøgelsen, gennemført i 2004 og 2012 i regi af Netværk for forskning i civilsamfund og frivillighed (Fridberg og Henriksen 2014). Enkelte spørgsmål er blevet tilpasset for at sikre en tidssvarende ordlyd og svarkategorier. Der er ydermere tilføjet en række nye spørgsmål, som ikke tidligere har været anvendt.¹

Dataindsamling

Undersøgelsen er todelt og gennemført som webinterview på Epinions Danmarkspanel samt telefoninterviews via Epinions Call-Center. Dataindsamlingen på web (CAWI) er baseret på et tilfældigt udtræk af panelister, der er repræsentativ for den danske befolkning på køn, alder, region og uddannelse og gennemført i perioden 20. marts 2019 til 5. april 2019. Undersøgelsen er gennemført blandt danskere over 16 år. Dataindsamlingen via telefon (CATI) baserer sig på et tilfældigt udtræk af danske telefonnumre og er ligeledes repræsentativ for den danske befolkning på køn, alder, region og uddannelse og gennemført i perioden 18. marts 2019 til 28. marts 2019. Undervejs er der blevet anvendt kvoter i dataindsamlingen (præstratificering), således at analyseudvalget kommer så tæt på populationen som muligt. Med kvoter skal forstås, at stikprøven designes, så den matcher fordelinger i befolkningen med hensyn til køn, alder, geografi og uddannelse. Efter dataindsamlingen er data ydermere blevet 'krydsvejet' på baggrund af samme parametre, så det matcher den danske befolkning mere præcist.

Frafald og repræsentativitet

I alt har 3.084 personer deltaget i webinterviewet, mens 503 personer har deltaget i telefoninterview. Det giver et samlet analyseudvalg på 3.587 personer.

Epinion har foretaget en frafaldsanalyse for web-delen af undersøgelsen. Her har det været muligt at sammenligne de gennemførte webinterviews med de, som er faldet fra efter at have påbegyndt interviewet. Frafaldsanalysen tyder ikke på, at der er sket et systematisk frafald blandt bestemte grupper i undersøgelsen.

For telefontinterviewene har det ikke været muligt at foretage en tilsvarende frafaldsanalyse, idet baggrundsoplysninger om respondenterne ved denne metode er sparsomme, sammenlignet med oplysninger om respondenterne i webpanelet. Dette skyldes, at webundersøgelsen er baseret på et stort panel af personer, som Epinion kender oplysningerne på, mens respondenterne i telefonundersøgelsen baserer sig på tilfældigt udtrukne telefonnumre, hvilket ikke giver information om køn, alder, uddannelse og region. Epinion anslår, at der for telefoninterviewene har været cirka 1/3 nægttere, hvilket ligger inden for det forventelige.

For at sikre en så præcis repræsentativitet som muligt, er der anvendt kvoter for begge stikprøver (CAWI og CATI), og efterfølgende er data vejet med hensyn til køn, alder, region og uddannelse på baggrund af nationale fordelinger, hentet fra Danmarks Statistik.

Brug af kombineret CAWI og CATI

Danmarkspanelets deltagere har besvaret spørgeskemaet i hhv. den webbaserede udgave af undersøgelsen (CAWI) og telefonnummer-udtrukne ikke-panelister har deltaget i den telefonbaserede udgave af undersøgelsen (CATI).

Når vi ser nærmere på data, finder vi, ikke store forskelle på resultaterne i CATI og CAWI. Eksempelvis er andelen af frivillige blandt deltagere i CATI 41 pct. og i CAWI 40 pct.

Det er som udgangspunkt positivt at anvende mixed modes, idet vi kan indfange forskellige respondentgrupper, der ellers kan være svære at nå - men paneldeltagernes incitament kan være svære at påvirke deres besvarelser/deltagelse. Det samme gælder følsomme spørgsmål, som kan påvirke besvarelserne forskelligt for respondenter, der besvarer skemaet telefonisk (interviewerbias) og for respondenter, der besvarer et online spørgeskema (de Vaus 2011:185; Rathlev m.fl. 2017:68ff).

¹ Specifikke spørgsmål fra spørgeskemaet kan rekvireres fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Mere konkret, er det for denne undersøgelse relevant at nævne, at deltagelse i et panel for nogen kan betragtes som en frivillig opgave. Det kan skabe en skævhed idet man kan antage, at paneldeltagerne derfor er mere positivt indstillede overfor frivilligt arbejde og muligvis udfører mere frivilligt arbejde end gennemsnittet af den danske befolkning.

Dermed er der risiko for at der opstår en skævhed i repræsentativiteten og validiteten, undersøgelsens emne taget i betragtning. Selvom data vejes på baggrund af køn, alder, uddannelse og region, kan der godt være forskelle, som ikke indfanges af disse fire parametre.

Eksempelvis er det generelt svært at få unge til at deltage i undersøgelser, der forudsætter at man har og tjekker sin e-mail. Det er Epinions erfaring, at det gør de unge sjældnere end ældre målgrupper. Derfor kan det antages, at den gruppe af unge, som vælger at deltage i panelet, har en særlig profil og motivation, der muligvis adskiller sig fra andre unges ved at være mere tilbøjelige til at læse e-mails og deltage i spørgeskemaundersøgelser. Hvorvidt det har en betydning for denne undersøgelses emne, er svært at sige. Undersøgelsen viser dog, at der er en stigning i antallet af unge, der er frivillige, sammenlignet med tidligere runder af Frivilligrapportens befolkningsundersøgelser.

En udfordring ved CATI som dataindsamlingsmetode er at der kan forekomme interviewerbias, hvilket betyder, at intervieweren påvirker respondentens besvarelse i større eller mindre grad. Denne udfordring eksisterer ikke for CAWI, eftersom denne metode udelukkende foregår ved hjælp af en internetbaseret platform, hvor respondenter blot møder et digitalt spørgeskema på skærmen. Webpaneler har desuden den udfordring, at paneldeltagere i visse tilfælde over tid kan påvirkes af deres hyppige deltagelse i spørgeskemaer, og derfor blive mindre repræsentative ift. populationen (Rathlev m.fl. 2017:55ff). Epinion har imidlertid indarbejdet en række tiltag, som kan være med til at minimere denne risiko. Herunder eksempelvis karantæneeregler.

Litteratur

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (2011): "Den frivillige sociale indsats. Årsrapport 2010". Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (2013): "Den frivillige sociale indsats. Frivilligrapport 2012". Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (2015): "Den frivillige sociale indsats. Frivilligrapport 2014". Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Hjære, M., Jørgensen, H. D. og Sørensen, M. L. (2018): "Tal om frivillighed i Danmark. Frivilligrapport 2016-2018". Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

de Vaus, David 2011: Research Design in Social Research. Sage.

Fridberg, Torben og Henriksen, Lars Skov (red.): "Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012". København, SFI – Det nationale Forskningscenter for Velfærd, 2014.

Rathlev, Jakob, Jonathan Hermansen og Hans Bay 2017: 3. Dataindsamling. I: Frederiksen, Morten, P. Gundelach og Rikke Skovgaard Nielsen 2017 (red.): Survey – Design, stikprøve, spørgeskema, analyse. Hans Reitzels Forlag. S. 55-88.

Fordelingen af engagement ud af alle frivillige, pct

Fast	48
Episodisk	46
Andet	6
Total	100

N=1432

Fordelingen af engagement på køn, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
Kvinde	45	47	8	100
Mand	50	45	5	100

N=1432

Fordelingen af engagement på alder, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
16-24 år	40	55	5	100
25-34 år	44	51	6	100
35-44 år	43	54	4	100
45-54 år	48	47	5	100
55-64 år	45	46	9	100
65-74 år	57	35	8	100
75+	58	31	11	100
Total	48	46	6	100

N=1432

Fordelingen af engagement på region, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
Region Nord	53	44	3	100
Region Midt	47	47	6	100
Region Syd	46	45	9	100
Region Hovedstaden	46	48	6	100
Region Sjælland	52	42	7	100
Total	48	46	6	100

N=1432

Fordelingen af engagement på beskæftigelse, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
I Beskæftigelse	47	49	5	100
Uden for beskæftigelse*	34	51	14	100
Alderspensionist/efterløn	58	33	9	100
Studerende	41	54	5	100
Andet*	42	53	5	100
Total	48	46	6	100

*Den statistiske usikkerhed er høj for denne kategori grundet lavt n. +/- 10 pct
N=1432

Fordelingen af engagement på type af medlemskab, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
Betalende medlem	55	40	6	100
Medlem uden betaling	54	40	6	100
Ikke medlem	31	61	7	100
Total	48	46	6	100

N=1432

Fordelingen af engagement på antallet af sammenhænge, hvor der udføres frivilligt arbejde, pct

	Fast	Episodisk	Andet	Total
Én sammenhæng	47	48	5	100
To eller flere sammenhænge	53	40	6	100
Total	48	46	6	100

N=1432

Gennemsnitligt timeforbrug pr. måned

	Fast	Episodisk	Alle frivillige
Timer	18,41	8,3	14

N=1432

Fordelingen af engagement på organiseringsform, pct

	Fast	Episodisk	Alle frivillige
Forening	67	58	62
Offentlig institution	10	7	9
Selvejende institution	14	15	14
Digitalt netværk	3	4	3
Erhvervsvirksomhed	2	4	3
Uformel netværk	10	13	11
Religiøs sammenhæng	13	4	9

Summer ikke til 100 pct. da muligt at afkrydse flere organiseringsformer
N=1432